

Верховний
Суд

ПОСТАНОВА

Іменем України

19 квітня 2019 року

Київ

справа №826/11199/16

адміністративне провадження №К/9901/39183/18

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду:

головуючого – Мороз Л.Л.,

суддів: Бучик А.Ю., Гімона М.М.,

розглянувши у порядку попереднього розгляду у касаційній інстанції адміністративну справу № 826/11199/16

за позовом Фонду гарантування вкладів фізичних осіб до Приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Сазонової Олени Миколаївни, Приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Скульської Тетяни Анатоліївни, треті особи - Національний банк України, Шевченківський відділ державної виконавчої служби міста Києва Головного територіального управління юстиції у місті Києві, Уповноважена особа Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на ліквідацію Публічного акціонерного товариства "Укрінбанк" Оберемко Роман Анатолійович, Публічне акціонерне товариство "Укрінком", про визнання протиправними дій, скасування рішення та зобов'язання вчинити дії, провадження в якій відкрито

за касаційною скаргою Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на постанову Окружного адміністративного суду міста Києва, прийняту 14 квітня 2017 року у складі судді Огурцова О.П. та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду,

*301*10474395*1*2*

прийняту 08 червня 2017 року у складі колегії суддів: головуючого судді – Беспалова О.О., суддів – Грибан І.О., Губської Д.В.,

В С Т А Н О В И В :

Фонд гарантування вкладів фізичних осіб звернувся до Окружного адміністративного суду міста Києва з позовом до приватних нотаріусів Київського міського нотаріального округу Сазонової Олени Миколаївни, Скульської Тетяни Анатоліївни про визнання протиправними та скасування дій приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Сазонової Олени Миколаївни щодо:

- внесення змін до відомостей про юридичну особу, що не пов'язані зі змінами в установчих документах; 13 липня 2016 року 10741070127038947; Сазонова Олена Миколаївна; приватний нотаріус Сазонова О. М.; зміна керівника юридичної особи;
- скасування реєстраційної дії за судовим рішенням; 13 липня 2016 року 10749990128038947 (10741780124038947); Сазонова Олена Миколаївна; приватний нотаріус Сазонова О. М.;
- державної реєстрації змін до установчих документів юридичної особи; 13 липня 2016 року 10741050132038947; Сазонова Олена Миколаївна; приватний нотаріус Сазонова О. М.; зміна повного найменування, зміна скороченого найменування, зміна місцезнаходження, зміна видів діяльності;
- внесення змін до відомостей про юридичну особу, що не пов'язані зі змінами в установчих документах; 13 липня 2016 року 10741070133038947; Сазонова Олена Миколаївна; приватний нотаріус Сазонова О. М.; зміна відомостей про керівника юридичної особи.

Також позивачем заявлено позовні вимоги про скасування вчинених приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу Скульською Тетяною Анатоліївною реєстраційних дій та внесення відповідних записів до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, ФОП та громадських формувань щодо державної реєстрації змін до установчих документів юридичної особи; 09 серпня 2016 року 10741050134038947; Скульська Тетяна Анатоліївна; приватний нотаріус Скульська Т. А.; інші зміни.

Постановою Окружного адміністративного суду міста Києва від 14 квітня 2017 року,

залишеною без змін ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 08 червня 2017 року, у позові відмовлено.

Суди встановили, що 22 вересня 2015 року Правлінням Національного банку України прийнято постанову № 622/БТ «Про запровадження особливого режиму контролю за діяльністю ПАТ «Укрінбанк» та призначення куратора», відповідно до якої запроваджено особливий режим контролю до 21 листопада 2015 року та призначено куратора.

01 жовтня 2015 року Правлінням Національного банку України прийнято постанову № 659/БТ «Про віднесення ПАТ «Укрінбанк» до категорії проблемних», якою віднесено ПАТ «Укрінбанк» до категорії проблемних до 180 днів та встановлено з дня цієї постанови та до закінчення зазначеного строку обмеження відповідно до переліку викладеного в пункті 2 резолютивної частини постанови.

24 грудня 2015 року Правлінням Національного банку України прийнято постанову № 934 «Про віднесення ПАТ «Укрінбанк» до категорії неплатоспроможних», відповідно до пунктів 1 та 2 резолютивної частини якої віднесено ПАТ «Укрінбанк» до категорії неплатоспроможних та визнано такими, що втратили чинність постанови Правління Національного банку України від 22 червня 2015 року № 622/БТ та від 01 жовтня 2015 року № 659/БТ.

Виконавчою дирекцією Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на підставі постанови Правління Національного банку України від 24 грудня 2015 року № 934 прийнято рішення від 24 грудня 2015 року № 239 «Про запровадження тимчасової адміністрації у ПАТ «Укрінбанк» та делегування повноважень тимчасового адміністратора банку».

Постановою Окружного адміністративного суду міста Києва від 16 березня 2016 року у справі № 826/1162/16, залишеною без змін ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 14 квітня 2016 року та ухвалою ВАС України від 31 серпня 2016 року, визнано незаконною та скасовано постанову Правління Національного банку України від 24 грудня 2015 року № 934 «Про віднесення ПАТ «Укрінбанк» до категорії неплатоспроможних», визнано незаконним та скасовано рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 24 грудня 2015 року № 239 «Про запровадження тимчасової адміністрації у ПАТ «Укрінбанк» та делегування повноважень тимчасового адміністратора банку» та зобов'язано

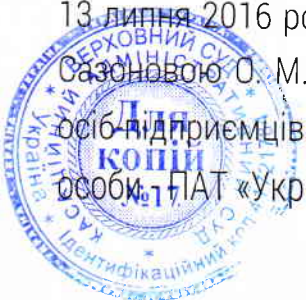
Національний банк України надати термін в 95 днів для відновлення платоспроможності ПАТ «Укрінбанк».

В той же час, 22 березня 2016 року Правлінням Національного банку України на підставі пропозиції Фонду щодо відкликання банківської ліцензії та ліквідацію ПАТ «Укрінбанк» винесено постанову № 180 «Про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію ПАТ «Укрінбанк».

22 березня 2016 року на підставі вказаної постанови виконавчою дирекцією Фонду гарантування вкладів фізичних осіб прийнято рішення № 385 «Про початок процедури ліквідації ПАТ «Укрінбанк» та делегування повноважень ліквідатора банку».

Постановою Окружного адміністративного суду міста Києва від 29 квітня 2016 року у справі № 826/5325/16, залишеною без змін ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 13 липня 2016 року та ухвалою ВАС України від 23 листопада 2016 року, визнано протиправною та скасовано постанову Правління Національного банку України від 22 березня 2016 року № 180 «Про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію ПАТ «Укрінбанк» з моменту її прийняття, визнано протиправним та скасовано рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 22 березня 2016 року № 385 «Про початок процедури ліквідації ПАТ «Укрінбанк» та делегування повноважень ліквідатора банку» з моменту його прийняття та зобов'язано Національний банк України (в особі його відповідальних осіб, до повноважень яких відноситься вчинення відповідних дій) вчинити всі необхідні дії щодо відновлення функціонування ПАТ «Укрінбанк» в якості банківської установи - в обсязі та стані, який існував до прийняття постанови правління Національного банку України від 22 березня 2016 року № 180 «Про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію ПАТ «Укрінбанк» (в т.ч., але не виключно - дозволити усі початкові платежі ПАТ «Укрінбанк» у системі електронних платежів (СЕП) та відновити роботу ПАТ «Укрінбанк» у системі обміну інформацією та виконання платежів SWIFT, Національному банку України повідомити усі банки про відновлення роботи ПАТ «Укрінбанк» у зазначених вище системах).

13 липня 2016 року приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу Сазоною О. М. внесено до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань реєстраційні записи щодо юридичної особи ПАТ «Укрінбанк» записи:

- № 10741070127038947 - внесення відомостей про юридичну особу, що не пов'язані зі змінами в установчих документах - зміна керівника юридичної особи;
- № 10749990128038947 (10741780124038947) - скасування реєстраційної дії за судовим рішенням;
- № 10741050132038947 - державна реєстрація змін до установчих документів юридичної особи - зміна повного найменування, зміна скороченого найменування, зміна місцезнаходження, зміна видів діяльності;
- № 10741070133038947 - внесення змін до відомостей про юридичну особу, що не пов'язані зі змінами в установчих документах - зміна відомостей про керівника юридичної особи.

09 серпня 2016 року приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу Скульською Т. А. внесено до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань щодо юридичної особи - ПАТ «Укрінбанк» реєстраційний запис № 10741050134038947 - державна реєстрація змін до установчих документів юридичної особи - інші зміни (zareєстровано нову редакцію Статуту).

В результаті вказаних змін, в тому числі змінено назву ПАТ «Укрінбанк» на ПАТ «Укрінком» та перереєстровано адресу місцезнаходження: Луганська область, м. Северодонецьк, вул. Сметаніна, 3-А.

Позовні вимоги обґрунтовані тим, що оскільки рішення уповноваженого органу управління юридичної особи про зміни, що вносяться до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань не приймалось ні позивачем, ні уповноваженою особою Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на здійснення тимчасової адміністрації /ліквідації банку в межах повноважень делегованих позивачем та в розпорядженні відповідачів відсутні судові рішення, які набрали законної сили та тягнуть за собою зміну відомостей в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, у зв'язку з чим у державних реєстраторів були відсутні правові підстави для проведення реєстраційних дій.

У касаційній скарзі позивачем заявлено вимогу про скасування рішень судів першої

та апеляційної інстанції та постановити нове рішення, яким позов задовольнити.

В обґрунтування своїх вимог заявник посилається на неправильне застосування судами норм матеріального та порушення норм процесуального права.

У запереченнях на касаційну скаргу Публічне акціонерне товариство "Укрінком" просить залишити скаргу без задоволення, оскільки вважає її необґрунтованою.

Суд дійшов висновку про залишення касаційної скарги без задоволення.

Відповідно до частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

У відповідності до п. 5 ст. 1 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 р. № 755-IV в редакції Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців» та деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень з державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» від 26 листопада 2015 року № 835-VIII державний реєстратор юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (далі - державний реєстратор) - особа, яка перебуває у трудових відносинах з суб'єктом державної реєстрації, нотаріус.

Частинами першою та третьою статті 34 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23 лютого 2012 року № 4452-VI (далі - Закон № 4452) встановлено, що Фонд розпочинає процедуру виведення неплатоспроможного банку з ринку не пізніше наступного робочого дня після офіційного отримання рішення Національного банку України про віднесення банку до категорії неплатоспроможних.

Виконавча дирекція Фонду не пізніше наступного робочого дня після офіційного отримання рішення Національного банку України про віднесення банку до категорії неплатоспроможних призначає з числа працівників Фонду уповноважену особу Фонду (кілька уповноважених осіб Фонду), якій Фонд делегує всі або частину своїх повноважень тимчасового адміністратора. Уповноважена особа Фонду повинна

відповідати вимогам, встановленим Фондом.

Рішення про призначення уповноваженої особи Фонду доводиться Фондом до головного офісу банку та до кожного відокремленого підрозділу банку негайно. Усі або частина повноважень Фонду, визначені цим Законом, можуть бути делеговані одній або кільком уповноваженим особам Фонду. У разі делегування повноважень кільком уповноваженим особам Фонд зазначає обсяг повноважень кожної з них. Здійснення повноважень органів управління банку може бути делеговано тільки одній уповноваженій особі.

Згідно з частиною п'ятою статті 34 зазначеного Закону під час тимчасової адміністрації Фонд має повне і виняткове право управляти банком відповідно до цього Закону, нормативно-правових актів Фонду та вживати дії, передбачені планом врегулювання.

Відповідно до частин першої та другої статті 36 Закону № 4452 з дня початку процедури виведення Фондом банку з ринку призупиняються всі повноваження органів управління банку (загальних зборів, спостережної ради і правління (ради директорів) та органів контролю (ревізійної комісії та внутрішнього аудиту). Фонд набуває всі повноваження органів управління банку та органів контролю з дня початку тимчасової адміністрації і до її припинення. Протягом 15 днів, але не пізніше строків, встановлених Фондом, керівники банку забезпечують передачу уповноваженій особі Фонду печаток і штампів, матеріальних та інших цінностей банку, а також протягом трьох днів - передачу печаток і штампів, бухгалтерської та іншої документації банку. У разі ухилення від виконання зазначених обов'язків винні особи несуть відповідальність відповідно до закону. На період тимчасової адміністрації усі структурні підрозділи, органи та посадові особи банку підпорядковуються у своїй діяльності Фонду та уповноваженій особі Фонду в межах повноважень, встановлених цим Законом та делегованих Фондом, і діють у визначених Фондом/уповноваженою особою Фонду межах та порядку.

Пунктом 1 частини другої статті 46 Закону № 4452 встановлено, що з дня початку процедури ліквідації банку припиняються всі повноваження органів управління банку (загальних зборів, спостережної ради і правління (ради директорів)) та органів контролю (ревізійної комісії та внутрішнього аудиту).

Якщо в банку, що ліквідується, здійснювалася тимчасова адміністрація, з дня

прийняття рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку тимчасова адміністрація банку припиняється. Керівники банку звільняються з роботи у зв'язку з ліквідацією банку.

З огляду на вищевикладені норми, колегія суддів погоджується з висновками судів першої та апеляційної інстанцій щодо того, що повноваження щодо повного та виняткового управління банком виникає у Фонду гарантування вкладів фізичних осіб після прийняття Національним банком України рішення про віднесення банку до категорії неплатоспроможних та в подальшому - рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку.

В той же час, станом на дату виникнення спірних правовідносин вказані рішення Правління НБ України скасовані в судовому порядку, що, в свою чергу, відновлює повноваження органів управління банку.

Відтак, колегія суддів вважає обґрунтованою позицію судів попередніх інстанції щодо наявності у органів управління банку права приймати рішення про зміну найменування, місцезнаходження, керівника, затвердження нової редакції Статуту тощо.

Крім того, у розумінні ст. 2 КАС України завданням адміністративного судочинства є захист прав, свобод та інтересів.

Заявник касаційної скарги зазначає, що банком порушено вимоги Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07 грудня 2000 року № 2121-III (далі – Закон № 2121) в частині погодження внесення змін до статуту.

Вказаним доводам судами попередніх інстанцій вже надано належну правову оцінку, з якою погоджується і колегія суддів.

Так, у відповідності до ст. 16 Закону № 2121 статут банку обов'язково має містити, в тому числі, найменування банку (повне та скорочене), його місцезнаходження.

Банк подає документи для погодження змін до статуту банку, пов'язаних із збільшенням статутного капіталу, виключно після повної сплати учасниками внесків до статутного капіталу.

Національний банк України приймає рішення про погодження змін до статуту банку або про відмову в їх погодженні не пізніше місячного строку з дня подання повного

пакета документів.

Таким чином, суб'єктом погодження змін до статуту є НБ України, а не позивач.

Зважаючи на викладене, права позивача в цій частині не є порушеними, відтак, захисту не підлягають.

Суд вважає правильним висновок судів першої та апеляційної інстанцій про необґрунтованість позову.

Касаційну скаргу належить залишити без задоволення, а рішення судів першої та апеляційної інстанцій - без змін.

Керуючись статтями 343, 349, 350, 355, 356 Кодексу адміністративного судочинства України, суд

п о с т а н о в и в :

Касаційну скаргу Фонду гарантування вкладів фізичних осіб залишити без задоволення.

Постанову Окружного адміністративного суду міста Києва від 14 квітня 2017 року та ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 08 червня 2017 року у справі № 826/11199/16 залишити без змін.

Постанова суду касаційної інстанції набирає законної сили з дати її прийняття та не може бути оскаржена.

.....

.....

.....

Л.Д. Мороз
М.М. Гімон
А.Ю. Бучик
Судді Верховного Суду

Поч. суду
А.В. Савченко